Zpráva Nejvyššího soudu ČSR ze dne 31.05.1976, sp. zn. Cpj 179/75, ECLI:CZ:NS:1976:CPJ.179.1975.1

Číslo: 30/1976

Právní věta: K soudnímu řízení a rozhodování o povolení uzavřít manželství podle ustanovení § 13 odst. 1 zák. o rod. a § 194 o. s. ř.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 31.05.1976

Spisová značka: Cpj 179/75

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Zpráva

Hesla: Dokazování, Doručování soudem, Manželství, Opatrovník, Řízení před soudem, Rozhodnutí soudu, Účastníci řízení, Určování otcovství, Zastoupení

Předpisy: 94/1963 Sb. § 13 99/1963 Sb. § 5
§ 112
§ 114
§ 12
§ 120
§ 125
§ 128
§ 131
§ 157
§ 158
§ 19
§ 194 40/1964 Sb. § 8
§ 25
§ 6

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 30/1976 sb. rozh.

K soudnímu řízení a rozhodování o povolení uzavřít manželství podle ustanovení § 13 odst. 1 zák. o rod. a § 194 o. s. ř.

(Ze zprávy a ze zhodnocení úrovně rozhodování soudů České socialistické republiky ve věcech

povolení uzavřít manželství nezletilým starším šestnácti let občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČSR z 31. 5. 1976, Cpj 179/75)

Zákon o rodině (zákon č. 94/1963 Sb.) stanoví zletilost jako podmínku platnosti manželství. Pouze výjimečně připouští možnost povolit uzavření manželství nezletilému, který dovršil alespoň šestnáct let. Rozhodování o návrhu nezletilého na povolení uzavřít manželství svěřil zákon o rodině soudům. Společenská závažnost a odpovědnost rozhodování soudů v těchto věcech spočívá především v tom, že není na místě připustit uzavření manželství, jestliže vzhledem k osobám snoubenců a okolnostem případu nelze důvodně předpokládat, že tu dojde k založení jejich harmonického, pevného a trvalého životního společenství (§ 1 zák. o rod.).

I.

K podání návrhu na povolení uzavřít manželství je oprávněn jen nezletilý, který hodlá manželství uzavřít (§ 194 odst. 1 o. s. ř.).

Rodiče někdy návrh nezletilého nadbytečně spolupodepisují. Ojediněle je návrh podán rodiči nebo některým z nich. V těchto případech, kdy je návrh podán rodiči, soudy správně předvolávají nezletilého k sepsání jeho návrhu; výjimečně však dochází nesprávně i k tomu, že se nezletilý k návrhu rodičů jen „připojí“. U některých soudů byla zjištěna nesprávná praxe, kdy i v návrzích sepisovaných u soudu je jako navrhovatel uveden nejen nezletilý, ale i jeho zletilý snoubenec, nebo se jako navrhovatelé uvádějí i rodiče nezletilého.

Osoby neoprávněné k podání návrhu vede soud vhodným poučením k tomu, aby návrh vzaly zpět. Jestliže k tomu nedojde, je třeba takový návrh zamítnout.

Většina návrhů je sepisována u soudů do protokolu, a to převážně na příslušném tiskopise (vzor 6á o. s. ř.). Takové návrhy zpravidla obsahují všechny náležitosti uvedené v ustanovení § 79 odst. 1 o. s. ř., i když vylíčení rozhodujících skutečností, které vedou k podání návrhu, bývá někdy kusé.

Z protokolů o sepsání návrhů vyplývá, že velmi často byly při jeho sepisování přítomny i další osoby, zejména i rodiče navrhovatele a snoubenec. Mnohdy pak již v tomto protokolu bývá zachyceno vyjádření uvedených osob k samotnému návrhu nebo k okolnostem, které podání návrhu odůvodňují, k otázkám hmotného zabezpečení zamýšleného manželství apod. Takovýto postup není v souladu s ustanoveními § 194 odst. 1 a § 42 odst. 3 o. s. ř. Uvedená vyjádření mohou být soudu určitým vodítkem při přípravě jednání; je však třeba je zachytit v protokolu odděleně od vlastního návrhu.

Větší nedostatky mívají návrhy, které si navrhovatelé sepisují sami, takže někdy chybí jméno a bydliště snoubence i rodičů (zákonných zástupců) nezletilého, označení důkazů, popřípadě i jiné náležitosti. Soudy v takových případech navrhovatele předvolávají k odstranění vad návrhu, někdy však nesprávně uvedené neúplnosti odstraňují až při jednání.

Byly zjištěny ojedinělé případy, kdy návrh na povolení uzavřít manželství byl podán nezletilým navrhovatelem zastoupeným advokátem. V některých případech byla plná moc podepsána nezletilým, jindy nesprávně rodiči nebo jedním z nich. Pro řízení o povolení uzavřít manželství činí ustanovení § 194 odst. 1 o. s. ř. nezletilého procesně způsobilým a v tomto rozsahu může také nezletilý navrhovatel sám zmocnit advokáta jako svého zástupce.

V praxi dochází i k tomu, že návrh podle ustanovení § 194 odst. 1 o. s. ř. podávají oba snoubenci, protože jsou nezletilí, a soudy někdy spojují tyto návrhy ke společnému projednání. Tuto praxi je nutno považovat za správnou, neboť jde o skutkovou souvislost (§ 112 odst. 1 o. s. ř.), a to i tehdy, jestliže k projednání návrhů jsou příslušné různé soudy; v takovém případě je namístě předložit věc k rozhodnutí o jejím přikázání podle ustanovení § 12 odst. 2 o. s. ř.

Byly zjištěny také případy, kdy nezletilý podal návrh ještě před dosažením věku šestnácti let. Soudy většinou takové nezletilé navrhovatele ve smyslu ustanovení § 5 o. s. ř. a § 13 odst. 1 zák. o rod. poučují a vedou je k tomu, aby návrh vzali zpět; jinak musí návrh zamítnout.

Ve věci sp. zn. 6 Nc 387/75 okresního soudu v Mladé Boleslavi podala návrh nezletilá navrhovatelka mladší šestnácti let a soud místo zamítnutí návrhu nesprávně řízení s odkazem na ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. zastavil.

Některé soudy si dostatečně neuvědomují, že ustanovení § 194 odst. 1 o. s. ř. činí nezletilého způsobilým v tomto řízení samostatně jednat a že proto není namístě ustanovovat mu opatrovníka podle ustanovení § 37 odst. 3 zák. o rod.

II.

Příprava jednání v řízení o povolení uzavřít manželství je umožněna zejména tím, že většina návrhů na povolení uzavřít manželství se sepisuje do protokolu u soudů a tak je od počátku zajištěna součinnost účastníků.

Soudy zpravidla nařizují jednání bezprostředně po sepsání návrhu na blízký termín, často zřejmě na naléhání účastníků, neboť nejčastěji uplatňovaným důvodem k povolení uzavření manželství je těhotenství navrhovatelky. Potvrzení o těhotenství bývá zpravidla předkládáno již při sepisování návrh; další zprávy si vyžaduje soud obvykle současně s nařízením jednání. Jsou to především zprávy o výdělcích a pracovní morálce snoubenců, dále zprávy o jejich chování a pověsti z místa bydliště a ve většině případů i zpráva orgánu péče o děti ONV ohledně navrhovatele (navrhovatelky). Jestliže některý ze snoubenců studuje, vyžadují soudy zprávu školy. Je-li snoubenec v základní vojenské službě, vyžadují soudy správně i zprávu velitele útvaru. V několika případech byl zjištěn nesprávný postup, kdy soud při sepsání návrhu uložil navrhovateli, aby si sám opatřil některé z uvedených zpráv a předložil je při jednání. Jestliže některý z účastníků má bydliště mimo obvod procesního soudu, je zpravidla ještě před jednáním proveden jeho výslech dožádaným soudem.

Důležitost soudního rozhodnutí o povolení uzavřít manželství nezletilému vyžaduje, aby se soudy pečlivě věnovaly zjišťování skutečného stavu věci.

Zejména musí věnovat pozornost osobám obou snoubenců a prověřovat všechny okolnosti, které jsou rozhodné pro posouzení jejich předpokladů k založení harmonické rodiny a k řádné výchově dětí, jak to vyžaduje ustanovení čl. I a čl. IV a § 30 – § 33 zák. o rod.

Především je třeba vždy z rodného listu nebo občanského průkazu obou snoubenců zjistit jejich věk. To má význam nejen z hlediska ustanovení § 13 odst. 1 zák. o rod., ale i pro posouzení duševní připravenosti nezletilého pro manželství a rodičovství.

Ke zjištění morálního profilu a charakterových vlastností snoubenců mohou nejlépe přispět zprávy národních výborů bydlišť snoubenců, zaměstnavatelských organizací, závodních výborů ROH, orgánů SSM, ředitelství škol a odborných učilišť. Vzhledem k tomu, že snoubenci jako nastávající rodiče mají před společností odpovědnost za budoucí výchovu svých dětí, jimž mají být příkladem, je třeba zkoumat, jaký mají poměr k práci, jaké je jejich chování na veřejnosti, vztah ke spoluobčanům, zájem o veřejné dění a zapojení ve společenských organizacích. V těchto směrech je třeba dotazy konkrétně formulovat. V odůvodněných případech je vhodné zabývat se i občanským profilem rodičů snoubenců, zejména pokud mladí manželé budou s nimi bydlet ve společné domácnosti.

Soudy se musí zbývat též otázkou, jak bude rodina, kterou hodlají snoubenci založit, plnit svoji ekonomickou funkci. Je proto nutno zjišťovat výdělky obou snoubenců, a pokud ještě žádný z nich není výdělečně činný, je třeba zkoumat, jak jinak bude rodina hmotně zajištěna; v těchto případech

je namístě zjišťovat výdělkové poměry rodičů snoubenců. Soud by měl přihlížet k tomu, jak bude uspokojena bytová potřeba snoubenců v případě uzavření manželství, neboť uspokojivé bytové poměry jsou také jedním z předpokladů zdárného vývoje manželství.

Bez zjištění shora uvedených okolností se soud neobejde v žádném případě; někdy však jednotlivé případy vyžadují, aby byly provedeny ještě další důkazy potřebné k posouzení, zda uzavření manželství je v souladu se společenským účelem manželství (§ 13 odst. 1 zák. o rod.), zda lze důvodně očekávat, že snoubenci založí harmonickou rodinu a budou řádně vychovávat své děti.

Vyjde-li během řízení najevo, že ohledně navrhovatele nebo jeho snoubence je založen spis péče o nezletilé (P, Nc), je třeba konstatováním obsahu tohoto spisu provést důkaz.

Pokud některý ze snoubenců byl již trestán, je nutní vyžádat trestní spis o jeho odsouzení. Znalost obsahu spisu významně přispěje k posouzení morálního profilu snoubence, jeho poměru ke společnosti a lze z něho i usuzovat na pravděpodobný vývoj budoucího manželství. Není-li bezúhonnost snoubenců nepochybná, je vždy namístě vyžadovat si výpis z rejstříku trestů.

Ve věci sp. zn. 11 Nc 1114/85 okresního soudu v Děčíně nebyla prověřena zpráva zaměstnavatelské organizace snoubence o jeho trestním odsouzení ani výpisem z rejstříku trestů ani trestními spisy a snoubenec k tomuto tvrzení nebyl ani vyslechnut.

Jestliže snoubenec navrhovatele je rozvedený, je vždy nutno vyžádat příslušný rozvodový spis, neboť i důvody, které vedly k rozvodu jeho manželství, mohou mít pro posouzení věci význam.

Provedení důkazu konstatováním obsahu vyžádaných spisů i písemných zpráv musí být z protokolu o jednání patrno.

Průzkumem byly zjištěny případy, kdy soud sice vyžádal potřebné zprávy, avšak důkaz jimi neprovedl, protože nedošly včas k jednání, v němž o návrhu rozhodl.

Ve věci sp. zn. Nc 764/75 okresní soud Praha-východ vyhověl návrhu přesto, že měl k dispozici zprávu o špatném chování navrhovatelky na pracovišti a o trestním odsouzení snoubence pro opilství, a nevyčkal, až dojde vyžádaná zpráva od místního národního výboru a další zprávy, z nichž by si mohl tyto skutečnosti ověřit.

III.

Účastníky řízení o povolení uzavřít manželství jsou ten, kdo hodlá uzavřít manželství, a jeho zákonní zástupci (§ 194 odst. 2 o. s. ř.).

Citované zákonné ustanovení současně ukládá, aby před rozhodnutím byl vyslechnut navrhovatel, i ten, s kým má být manželství uzavřeno.

Výslech toho, kdo hodlá uzavřít manželství, většinou správně soudy zaměřují na zjištění skutečných důvodů vedoucích k uzavření manželství, na rozumovou připravenost navrhovatele pro manželství a rodinný život a na vzájemný vztah snoubenců. Soudy přitom mají usilovat o navázání úzkého kontaktu s oběma snoubenci. Zejména při výslechu navrhovatele se musí zjišťovat jeho skutečné smýšlení, zda se pro uzavření manželství nerozhodl pouze z důvodu těhotenství, anebo není-li na něho v tomto směru vykonáván nátlak rodiči.

Ustanovení § 194 odst. 2 o. s. ř. ukládá, aby výslech nezletilého navrhovatele byl proveden v nepřítomnosti jiných osob; toto ustanovení není soudy důsledně dodržovány. Je třeba trvat na tom, aby se při výslechu nezletilého navrhovatele z jednací síně vzdálili nejen rodiče a snoubenec

navrhovatele, ale i ostatní osoby přítomné v jednací síni. Není totiž vyloučeno, že i přítomností těchto dalších osob by mohl být navrhovatel ovlivněn ve svém rozhodování o tak závažném kroku, jakým je uzavření manželství. Skutečnost, že navrhovatel byl vyslechnut v nepřítomnosti jiných osob musí být zachycena v protokolu o jednání, což rovněž někdy soudy opomíjejí.

Výslech navrhovatele jako účastníka řízení a výslech toho, s kým má být manželství uzavřeno, patří v řízení podle ustanovení § 194 o. s. ř. k nejdůležitějším důkazním prostředkům. Především na základě jejich výslechu může totiž soud posoudit, zda uzavření sňatku bude v souladu se společenským účelem manželství (§ 13 odst. 1 zák. o rod.). Jde proto o závažné pochybení, jestliže soud některého ze snoubenců nevyslechne buď vůbec, nebo omezí-li se jen na jeho stručný výslech.

Ve věci sp. zn. P 89/75 okresního soudu v Chomutově bylo návrhu vyhověno, aniž byla vyslechnuta navrhovatelka, která se pro nemoc k jednání nedostavila.

Ve věci sp. zn. 14 Nc 422/75 obvodního soudu pro Prahu 1 nebyli vyslechnuti snoubenec navrhovatelky ani její rodiče, ačkoliv byli při jednání přítomni.

Výslech obou snoubenců je třeba zaměřit na otázku jejich vzájemných citových vztahů, na jejich záměry a cíle v blízké i vzdálenější budoucnosti, na vztah každého z nich k rodičům druhého snoubence, popřípadě i na vztah k očekávanému dítěti. Často se soud snoubenců dotazuje, zda si uvědomují povinnosti, které jim založením rodiny vzniknou, zda umějí hospodařit s penězi a zda ovládají domácí práce a péči o dítě. Dotaz na délku známosti snoubenců umožňuje soudu posoudit, zda měli snoubenci možnost dostatečně navzájem poznat své povahové vlastnosti.

Některé soudy kladou snoubenci těhotné navrhovatelky otázku, zda uznává otcovství k dítěti, které se má narodit, a protokolují i souhlas navrhovatelky s uznávacím projevem snoubence (§ 53 zák. o rod.). Tento postup má význam prakticky v případech, kdy soud uzavření manželství nepovolí, neboť po narození dítěte pak již odpadá postup podle ustanovení § 52 odst. 2 nebo § 54 zák. o rod.

V ustanoveních § 11 odst. 1, § 12 a § 14 odst. 1 zák. o rod. jsou uvedeny okolnosti vylučující uzavření manželství. Obsah spisů ve věcech povolení uzavřít manželství však většinou nenasvědčuje tomu, že by se soudy samostatně zjišťováním těchto okolností zabývaly, nebo že by k jejich zjištění zaměřovaly výslech snoubenců. Nelze považovat za správné, jestliže některé soudy spoléhají jen na to, že existence některé z překážek vylučujících uzavření manželství by vyplynula z ostatních provedených důkazů.

Soudy zpravidla zapomínají položit snoubencům i další neméně významnou otázku, zda navzájem znají svůj zdravotní stav (srov. § 6 odst. 1 zák. o rod.). Zdravotní stav snoubenců je významnou okolností pro posouzení perspektiv budoucího manželství; soudy se proto musí při výslechu snoubenců vždy dotázat na jejich zdravotní stav a vznikne-li podezření na vážnější poruchu zdraví tělesného či duševního, je třeba provést vyšetření snoubence lékařem.

Ve věci sp. zn. Nc 1301/75 okresního soudu v Liberci uvedl navrhovatel, že má epileptické záchvaty; přesto soud vyšetření jeho zdravotního stavu nenařídil.

Kromě výslechu nezletilého navrhovatele a toho s ním hodlá uzavřít manželství, soudy správně provádějí zpravidla také výslech rodičů navrhovatele jako účastníků řízení. Jen ojediněle zde dochází k pochybením.

Ve věcech sp. zn. Nc 907/75 a Nc 915/75 okresního soudu v Kladně byl vyslechnut je jeden z rodičů nezletilého navrhovatele, ačkoliv nic nebránilo výslechu i druhého rodiče.

Správně postupovaly soudy ve věcech sp. zn. Nc 61/75 okresního soudu v Táboře a sp. zn. 14 Nc

906/75 okresního soudu v Teplicích a sp. zn. 7 Nc 1057/75 okresního soudu v České Lípě, když provedly důkaz úmrtním listem rodiče navrhovatelky.

Obsahově bývá výslech rodičů navrhovatele zaměřován zejména na okolnosti průběhu známosti snoubenců, na jejich připravenosti k manželství, na postoj rodičů k zamýšlenému sňatku a na jejich vztah k snoubenci navrhovatele. Dále bývají rodiče dotazováni, jak bude řešena bytová potřeba budoucích manželů, a jsou-li oba snoubenci dosud bez vlastního výdělku, také na to, jak bude zajištěna úhrada jejich hmotných potřeb, popřípadě potřeb zakládané rodiny. Někdy však je protokolace výslechu rodičů navrhovatele značně kusá, takže se omezuje v podstatě jen na souhlas se zamýšleným sňatkem jejich dítěte.

Ustanovení § 8 odst. 2 věta druhá o. z. stanoví, že před dosažením věku osmnácti let se nabývá zletilosti jen uzavřením manželství. Jen výjimečně lze z protokolu o jednání zjistit, že o tomto významném právním důsledku uzavření manželství nezletilcem byli navrhovatel a jeho rodiče poučeni. Lze sice předpokládat, že v některých případech bylo navrhovateli poučení podle § 8 odst. 2, věta druhá, o. z. dáno a že jen v protokolu tato skutečnost uvedena není, přece však je třeba připomenout, že tomuto poučování navrhovatelů musí soudy věnovat náležitou pozornost.

Soudy zapomínají i na to, že je třeba vhodným poučením vést navrhovatele a jeho snoubence k tomu, aby k založení rodiny přistupovali s náležitým vědomím odpovědnosti, že je třeba vysvětlit navrhovateli význam a společenské poslání manželství a otázky vztahů mezi manžely (§ 18 až § 21 zák. o rod.); dané poučení je třeba také uvést v protokolu o jednání.

IV.

U některých soudů se začíná rozvíjet spolupráce s předmanželskými a manželskými poradnami, přičemž je nutno vzít v úvahu, že tyto poradny jsou dosud zřízeny jen v některých okresech. Soudy, které pravidelně spolupracují s předmanželskou poradnou (např. okresní soudy v Chomutově, v Ostravě a okresní soud Plzeň-sever) zpravidla již v rámci přípravy jednání vyzývají snoubence k návštěvě poradny a žádají pak od ní sdělení, zda byla konzultace se snoubenci provedena. Předmanželská poradna většinou soudu nesděluje výsledek konzultace ani své závěry a omezuje svou zprávu jen na sdělení, že ke konzultaci došlo. Výsledek konzultace by mohl být soudem vyžádán se souhlasem snoubenců. V některých případech došlo po konzultaci v poradně ke zpětvzetí návrhu nebo k jeho zamítnutí.

Některé soudy však možnosti spolupráce s předmanželskými poradnami nevyužívají, i když v okrese je dobře pracující poradna. Takovou praxi nelze považovat za správnou; bude proto třeba, aby se všechny soudy podle místních podmínek zaměřily na rozvíjení a prohlubování součinnosti s těmito poradnami.

V.

Byly zjištěny také některé častěji se opakující nedostatky v písemném vyhotovení rozsudků v těchto věcech.

Výrok rozsudku nebývá v některých případech v souladu s ustanovením § 194 odst. 1 a 3 o. s. ř. o povolení uzavřít manželství, jež také vyžaduje, aby ve výroku rozsudku byl přesně označen ten, s kým má být manželství uzavřeno. Těmto požadavkům vyhovuje výrok tohoto znění:

Soud povoluje, aby nezletilá A. B., nar. 5. 8. 19.., učnice, bytem v L., Hálkova 7, dcera M. B. a N. B., roz. C., uzavřela manželství s V. Z., nar. 20. 5. 19.., automechanikem, bytem v L., Nerudova 15, synem A. Z. a B. Z., roz. D.

Odůvodnění rozsudku bývá někdy kusé, což je v rozporu s ustanovením § 157 odst. 2 a 3 o. s. ř. Pouhý obecný odkaz na splnění podmínek uvedených v ustanovení § 13 odst. 1 zák. o rod. nebo jen úvaha, že je v zájmu společnosti, aby se očekávané dítě narodilo v manželství, jsou nedostatečným odůvodněním rozsudku, jímž se návrhu vyhovuje.

Byly dále zjištěny některé závady v doručení rozsudků. Rozsudky v těchto věcech jsou většinou účastníkům doručovány ihned po jejich vyhlášení, což je uváděno v protokolu často zároveň s prohlášením, že se účastníci vzdávají opravného prostředku proti rozsudku. Soudy však někdy doručují rozsudek nejen účastníkům řízení, tj. navrhovateli a jeho rodičům, ale i snoubenci navrhovatele nebo okresnímu národnímu výboru, popřípadě oběma.

Ve věci sp. zn. 25 Nc 813/74 městského soudu v Brně je ve spise záznam, že rozsudek za všechny účastníky převzal otec nezletilé navrhovatelky, ze spisu však nevyplývá, zda k tomu byl zmocněn.

VI.

Ustanovení § 13 odst. 1 zák. o rod. výslovně stanoví, že nezletilci staršímu šestnácti let může z důležitých důvodů soud výjimečně povolit uzavření manželství, je-li to v souladu se společenským účelem manželství. Úkolem soudu tedy je, aby v každém jednotlivém případě uvážlivě zkoumal závažnost uváděného důvodu.

Soudy většinou přistupují k plnění tohoto úkolu odpovědně, avšak v odůvodnění rozhodnutí dostatečně nevyjadřují, v čem spatřují výjimečnost případu a z čeho usuzují na splnění zákonní podmínky souladu se společenským účelem manželství.

Ve většině případů je důvodem k podání návrhu těhotenství snoubenky; jiné důvody byly uplatňovány jen ojediněle. šlo např. o to, že snoubenci již mají spolu dítě, že spolu jako druh a družka žijí ve společné domácnosti, že mají možnost získání vlastního bytu či půjčky na stavbu rodinného domku nebo jiné rodinné důvody. Uváděn bývá také citový vztah mezi snoubenci.

Zákon sám blíže neurčuje, které důvody lze považovat za tak závažné, že mohou odůvodnit výjimečné rozhodnutí, jakým je povolení uzavřít manželství nezletilci staršímu šestnácti let. Půjde o takové důvody, které mají nejen význam z hlediska osobních zájmů snoubenců, ale odpovídají také zájmům společnosti. Především musí být u snoubenců zjištěny takové vlastnosti, které opravňují k předpokladu, že založené manželství bude harmonické, pevné a trvalé (§ 1 zák. o rod.). Snoubenci musí svou tělesnou i duševní vyspělostí, svým dosavadním životem, povahovými vlastnostmi a poměrem k práci dávat záruku, že jejich manželství bude plnit své společenské poslání. Soudy proto chybují, pokud každý případ neposuzují ze všech uvedených hledisek a pokud někdy těhotenství snoubenky samo o sobě považují za důležitý důvod ve smyslu ustanovení § 13 odst. 1 zák. o rod.

K zamítnutí návrhu docházívá v těch případech, v nichž je jako důvod uváděn jen citový vztah mezi snoubenci nebo v nichž k podání návrhu vede snaha po hmotném opatření snoubenky, a bylo-li u některého ze snoubenců zjištěno vážnější morální narušení.

Správně byl zamítnut návrh např. ve věcech:

sp. zn. Nc 696/75 okresního soudu v Jičíně, a to pro nedostatek záruky odpovědného přístupu snoubenců k manželství. Oba mají špatný poměr k práci a byli již trestáni; snoubenec navrhovatelky se pokusil o sebevraždu a léčí se v psychiatrické léčebně;

sp. zn. 7 Nc 674/74 okresního soudu v Uherském Hradišti, v níž byl návrh odůvodňován pouze tím, že navrhovatelka chce mít svatbu v jeden den se zletilou sestrou svého snoubence;

sp. zn. 12 Nc 405/74 obvodního soudu pro Prahu 6, v níž byl návrh motivován pouze snahou o řešení bytové otázky;

sp. zn. Nc 1166/75 okresního soudu v Tachově, když bylo zjištěno, že navrhovatelka, která žila se snoubencem ve společné domácnosti a měli spolu dítě, se pro hrubé chování snoubence (několikrát již trestaného) vrátila k rodičům;

sp. zn. Nc 320/75 okresního soudu v Mělníku, v níž šlo o navrhovatelku – matku dítěte, jehož otec (jiný muž než snoubenec) nebyl zjištěn, a oba snoubenci nebyli v pracovním poměru;

sp. zn. 8 Nc 1057/75 okresního soudu v České Lípě, když bylo zjištěno, že navrhovatelka je lehkomyslná, snoubenec byl třikrát trestán a ovdovělá matka navrhovatelky se sňatkem nesouhlasila.

VII.

Nebyly zjištěny případy, v nichž by bylo podáno odvolání proti rozsudku, jímž bylo návrhu o povolení uzavřít manželství vyhověno.

Také proti rozsudkům, jimiž byl návrh zamítnut, došlo k podání odvolání jen ojediněle; důvody, které vedly soud k zamítnutí návrhu, byly pro účastníky řízení tedy zřejmě dostatečně přesvědčivé. Odvolání byla podána převážně v případech, kdy snoubenka byla těhotná. Jen v několika případech, kdy odvolací soud po doplnění řízení zjistil jiný skutkový stav, byl rozsudek soudu prvního stupně změněn a uzavření manželství bylo povoleno. V ostatních případech byl napadený rozsudek potvrzen.

Ve věci sp. zn. Nc 803/75 okresního soudu v Domažlicích byl zamítnutý návrh odůvodňován pouze obecně úmyslem navrhovatelky následovat snoubence do místa jeho bydliště a pracoviště. Krajský soud v Plzni na základě okolností zjištěných po doplnění řízení (snoubenci po delší známosti nastupovali totiž společně zaměstnání v rekreačním zařízení, kde mají zajištěný společný byt) odvolání navrhovatelky a její matky vyhověl.